

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Magdalenou Ježkovou ve věci

žalobců: a) A. A.
b) nezletilý D. N.
c) nezletilý D. N.

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 6. 2024, č. j. OAM-203/ZA-ZA11-D08-2024,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 6. 2024, č. j. OAM-203/ZA-ZA11-D08-2024, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobci podali dne 3. 7. 2024 žalobu proti v záhlaví specifikovanému rozhodnutí žalovaného. Tímto rozhodnutím žalovaný shledal žádost žalobců o udělení mezinárodní ochrany nepřipustnou podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“), a rozhodl o zastavení řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i)

téhož zákona. Zároveň rozhodl, že státem příslušným k posouzení podané žádosti podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států („nařízení Dublin III“), je Italská republika.

II. Obsah žaloby

2. Žalobci navrhli, aby soud napadené rozhodnutí zrušil. Žalobkyně jménem svým a svých nezletilých dětí namítla, že odůvodnění napadeného rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve vztahu k čl. 17 nařízení Dublin III. Žalovaný také zcela rezignoval na řádné zkoumání podmínek v italských azylových zařízeních a neposoudil, zda tamní azylový systém neobsahuje systematické nedostatky, které by vylučovaly přemístění do Italské republiky podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Žalovaný nezohlednil ani zranitelné postavení žalobců.
3. K nedostatečnému posouzení systematických nedostatků italského azylového systému uvedla, že by v případě návratu do Italské republiky mohli být vystaveni ponižujícímu či nelidskému zacházení ve smyslu čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod („EÚLP“). V rozhodnutí velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku* soud zdůraznil, že domněnka, dle které státy participující na Dublinském systému dodržují základní práva žadatelů, je vyvratitelná. Pokud existují závažné důvody domnívat se, že žadateli v případě navrácení hrozí reálné nebezpečí, že bude vystaven zacházení v rozporu s čl. 3 EÚLP, je povinností předávajícího státu provést důkladné a individuální posouzení situace žadatele.
4. Takové posouzení žalovaný dle názoru žalobkyně neučinil. Žalovaný sice připustil, že Italská republika čelí zvýšenému uprchlickému tlaku, avšak současně konstatoval, že kapacity pro dublinské transfery by měly být dostatečné, aniž by bylo zřejmé, na základě jakých podkladů k takovému závěru dospěl. Obdobně obecné konstatování shledal nedostatečným také Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 21. 9. 2020, č. j. 41 Az 21/2020 – 83.
5. Žalovaný podle žalobkyně nevychází z žádných zpráv, které by podrobněji popisovaly podmínky v italských azylových zařízeních. Odkázal pouze na *Informaci OAMP ze dne 31. 7. 2023* týkající se azylového systému v Italské republice a uvedl výčet témat, kterým se tato zpráva věnuje. Zpráva ovšem poskytuje zcela obecné informace a žalovaný s nimi dále nepracoval a nerozvedl je k situaci žalobců. Namísto zkoumání podrobnějších informací o kapacitách italského azylového systému žalovaný nelogicky odkázal na hmotnou a finanční pomoc, přístup na trh práce a možnost využití lékařské péče. O jejich reálném dodržování lze však v zemi zahlcené migrační vlnou oprávněně pochybovat.
6. Ačkoli žalovaný vyčetl žalobkyni, že neposkytl žádný důkaz, že by v Italské republice nebyly dodrženy zákonné postupy, žádnou takovou povinnost žalobkyně nemá. Tyto podmínky musí zkoumat žalovaný (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 9. 2020, č. j. 41 Az 21/2020-83). Žalobkyně naproti tomu během pohovoru uvedla, že žila v charitativním domě, kde jim nebyla poskytována strava, neměla přístup k lékařským službám, ani k tlumočení a její syn byl šikanovaný. Do azylového domu byli přesunuti, protože jim nebylo zajištěno místo ve státních azylových zařízeních. Poskytování potravin

bylo tak nahodilé, že žalobkyně získávala potraviny či peníze skrze žebrání na ulici. Stejně tak nebyly zajištěny základní materiální potřeby, a to i pro děti.

7. Podle *Asylum Information Database AIDA* jsou podmínky v italských přijímacích zařízeních rozmanité. Z důvodu přehlcení kapacity státních ubytovacích center jsou žadatelé o azyl ubytováni například i ve stanových táborech či „neoficiálních osadách“. Podmínky jsou ovšem neúnosné také v oficiálních azylových centrech. K těmto skutečnostem žalobkyně odkázala na zprávu organizace *Lékaři bez hranic*, na články zveřejněné na internetových stránkách *www.aljazeera.com*, *www.fairobserver.com*, *www.msf.org* a na zprávu komisařky pro lidská práva Rady Evropy z roku 2023 o podmínkách italského azylového systému.
8. Žalovaný poukázal také na dohodu mezi Itálií a Albánií o zřízení středisek pro zrychlené azylové řízení v Albánii. V rámci těchto zrychlených řízení budou lidé z bezpečných zemí původu posíláni do své země původu bez řádného posouzení azylové žádosti. Tento postup je předmětem kritiky, neboť je v rozporu s mezinárodními lidskoprávními standardy a se zásadou *non-refoulement*. Přestože žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že tato centra dosud nebyla otevřena, podle dostupných zpráv již otevřena byla, a to v září 2023 v Itálii i v Albánii podle zprávy *Human Rights Watch*.
9. Žalobkyně následně poukázala na rozsudky Krajského soudu v Hradci Králové, v nichž soud zrušil napadená rozhodnutí s poukazem na systematické nedostatky v azylovém systému Italské republiky (rozsudek ze dne 18. 6. 2018, č. j. 30 Az 16/2018-48, a ze dne 7. 5. 2018, č. j. 43 Az 5/2018-103).
10. V další části žaloby žalobkyně namítla, že žalovaný nevzal v potaz zranitelné postavení její a jejích dětí v rozporu s čl. 21 a 22 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu („přijímací směrnice“).
11. Při pohovoru uvedla, že byla v Nigérii znásilněna a v důsledku znásilnění poté porodila dceru, která zůstala v Nigérii. O mezinárodní ochranu žádá společně s nezletilými syny. S manželem, který se pravděpodobně nachází v Itálii, není v kontaktu a péče o děti tak leží výhradně na žalobkyni. Naplňují proto minimálně tři kategorie v rámci výčtu podle čl. 21 přijímací směrnice, neboť se jedná o nezletilé děti, osamělého rodiče s nezletilými dětmi a osobu podrobenou znásilnění. Žalobkyně také trpí psychickými obtížemi (depresemi) a stejnými obtížemi trpí i její syn D. v důsledku šikany. Žalobkyně dále uvedla, že čelila pronásledování, neboť měla v zemi původu lesbický vztah se ženou. Řadí se proto také ke zranitelné skupině LGBT+ osob. Všechny tyto skutečnosti žalovaný znal, avšak zcela je přehlédl. Potřebu zkoumat zranitelnost žadatelů potvrdil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 10. 2018, č. j. 6 Azs 275/2018-72, a Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 21. 11. 2023, č. j. 21 Az 33/2023-28.
12. Následně žalobkyně namítla, že žalovaný nedostatečně odůvodnil nevyužití diskreční pravomoci podle čl. 17 nařízení Dublin III. Přestože je případné využití tohoto oprávnění na úvaze správního orgánu a není na něj právní nárok, má správní orgán povinnost odůvodnit jeho nevyužití, pakliže existují okolnosti indikující možnou existenci důvodů hodných zvláštního zřetele (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24).

13. Žalobkyně má za to, že její situace odůvodňuje využití diskrečního oprávnění. Žalobkyně s dětmi je v České republice po dlouhé době v alespoň částečně stabilizované situaci. Starší syn D. byl během pobytu v Itálii šikanován z rasistických důvodů a dodnes trpí psychickými problémy. V minulosti byl léčen na psychiatrii a v současnosti mu psychologickou a psychiatrickou pomoc zprostředkovává Organizace pro pomoc uprchlíkům. Oba nezletilí synové navštěvují předškolní zařízení a bylo by vůči nim bezohledné je z jejich prostředí znovu vytrhávat.
14. Existují proto okolnosti, které by mohly zakládat důvod hodný zvláštního zřetele podle čl. 17 nařízení Dublin III a žalovaný byl povinen nevyužití diskrečního oprávnění vypořádat. To však učinil v jediném odstavci, ve kterém konstatoval, že žalobkyně může své zdravotní obtíže léčit i v Itálii a že její děti mohou změnit školu a vyhnout se tak šikaně. Odůvodnění považuje za nedostatečné, neboť nezohledňuje křehkost nezletilých dětí vzhledem k jejich nízkému věku a duševním obtížím. Nezohledňuje také situaci žalobkyně jako matky, která se stará o děti sama, trpí psychickými obtížemi a v minulosti se stala obětí znásilnění. Přemístění žalobců do Itálie by také bylo v rozporu s nejlepším zájmem dítěte podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV. ÚS 950/19, existují různé typy řízení podle možného vlivu na nejlepší zájem dítěte. Ústavní soud vymezil dvě podmínky, které mohou převážet nad tímto zájmem. Žalobkyně se domnívá, že není splněna ani jedna z nich a je přesvědčena, že žalovaný nemůže prokázat dostatečně významný veřejný zájem, který by v tomto případě převážil nad nejlepším zájmem jejich nezletilých dětí.

III. Vyjádření žalovaného

15. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl. Uvedl, že žádost žalobců o mezinárodní ochranu bude nově posouzena v Itálii, a budou vystupovat jako noví žadatelé. Na hmotnou a finanční pomoc v průběhu řízení o mezinárodní ochranu mají obecně nárok všichni žadatelé bez dostatečných prostředků. Podle *Informace OAMP ze dne 31. července 2023* nemusí být ubytovací kapacity v Italské republice pro žadatele o mezinárodní ochranu vždy dostatečné. Správní orgán se v této souvislosti zabýval skutečností, zda nebude v případě žalobců představovat taková možnost reálnou hrozbu nelidského nebo ponižujícího zacházení.
16. Materiální pomoc je v Itálii poskytována prostřednictvím ubytovacích zařízení a zahrnuje ubytování, stravu, hygienické potřeby, kapesné a peníze na telefon. Po 60 dnech od formalizace žádosti o mezinárodní ochranu bude žalobkyni umožněn přístup na trh práce, nárok na zdravotní péči bude ve stejném rozsahu jako v případě ostatních rezidentů.
17. K námitce, že napadené rozhodnutí nevychází z žádných zpráv, uvedl, že v této zprávě je uveden seznam zdrojů, z nichž při jejím zpracování vycházel a z nichž je evidentní, že se jedná o zdroje objektivní, nezávislé a veřejně dostupné.

IV. Posouzení věci krajským soudem

18. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s.“). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. Žalobu shledal důvodnou.
19. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí, kterým žalovaný shledal žádost žalobců o udělení mezinárodní ochrany nepřipustnou; státem příslušným k posouzení podané žádosti je dle žalovaného Italská republika.

20. Žalobci jsou státními příslušníky Nigerijské federativní republiky. Žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu jménem svým a svých nezletilých dětí (nezletilí synové D. a D.). Při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu žalobkyně uvedla, že cestovala přes Libyi v roce 2015, kde byla vězněna do roku 2017. Poté cestovala do Itálie přes Středozemní moře. V Itálii byla sedm měsíců, než odešla do České republiky. Zde byla tři a půl roku a narodil se jí tu syn D.. Po skončení azylového řízení musela odjet zpět do Itálie. Protože měl její manžel nehodu, při které se zranil, museli opustit charitativní dům, ve kterém v Itálii žili. Její manžel se přitom jednoho dne nevrátil domů a žalobkyně ho nyní nemůže najít.
21. Při pohovoru konaném dne 20. 5. 2024 žalobkyně doplnila následující skutečnosti. V charitativním zařízení měli poskytnuté ubytování, jídlo si však museli zařídit sami. Nebyly jim poskytnuty lékařské služby ani tlumočení. Za důvod, proč vycestovala z Italské republiky, označila rasistické chování k synovi ve škole, do které byl zapsaný. Přihlášený byl i v jiné škole, problémy však neustávaly. Poté syn docházel do rehabilitačního centra, a to každý měsíc na čtyři hodiny. Italské azylové řízení označila za velmi špatné. Zpět se vrátit nechce, neboť se jedná o příliš stresující prostředí, a to především kvůli šikaně jejího dítěte. Ke svému zdravotnímu stavu uvedla, že má vysoký krevní tlak a trpí depresemi. V rámci pobytového střediska jí zde byl sjednán psycholog. Za důvod pro podání žádosti o mezinárodní ochranu označila problémy, které měla v zemi původu. V Nigérii měla lesbický vztah se ženou, která byla v politické funkci. Poté, co žalobkyně chtěla vztah ukončit, začala jí tato žena vyhrožovat a následně poslala nějaké muže k nim domů, kteří znásilnili žalobkyni a její matku. Ublížili také bratrovi, který je slepý. Po znásilnění žalobkyně otěhotněla a porodila dítě, které se nachází u matky v Nigérii. Žalobkyně utekla do Biafri, kde potkala manžela, ale kvůli těmto problémům se rozhodli, že utečou přes Libyi do Itálie.
22. Při posuzování žalobních námitek soud vycházel z následující právní úpravy.
23. Podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona o azylu je žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřipustná, je-li k posuzování žádosti o udělení mezinárodní ochrany příslušný jiný stát vázaný přímo použitelným předpisem Evropské unie.
24. Podle § 25 písm. i) téhož zákona se řízení (o žádosti o udělení mezinárodní ochrany) zastaví, je-li žádost nepřipustná.
25. Přímo použitelným předpisem Evropské unie, na který citované ustanovení zákona o azylu odkazuje, je nařízení Dublin III. Podle čl. 3 odst. 1 uvedeného nařízení platí, že „[č]lenské státy posuzují jakoukoli žádost o mezinárodní ochranu učiněnou státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti na území kteréhokoli z nich, včetně na hranicích nebo v tranzitním prostoru. Žádost posuzuje jediný členský stát, který je příslušný podle kritérií stanovených v kapitole III.“ Podle čl. 3 odst. 2 věty první téhož nařízení platí, že „[p]okud nemůže být na základě kritérií vyjmenovaných v tomto nařízení určen příslušný členský stát, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný první členský stát, ve kterém byla žádost podána.“ Druhá věta tohoto ustanovení upravuje výjimku z přemístění žadatele z důvodů systémových (slovy českého překladu nařízení „systematických“) nedostatků azylového řízení a podmínek přijetí žadatelů v příslušném členském státě: „Není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě,

kteře s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát. Pokud podle tohoto odstavce nelze provést přemístění do žádného členského státu určeného na základě kritérií stanovených v kapitole III ani do prvního členského státu, v němž byla žádost podána, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, se stává příslušným členským státem.“

26. Pro nyní posuzovanou věc je dále podstatný čl. 12 odst. 4 nařízení Dublin III, podle něž *„pokud je žadatel držitelem pouze jednoho nebo více povolení k pobytu, jejichž platnost skončila před méně než dvěma roky, nebo jednoho či více víz, jejichž platnost skončila před méně než šesti měsíci a na základě nichž mohl vstoupit na území členského státu, použijí se odstavce 1, 2 a 3, dokud žadatel neopustil území členských států.“* K posouzení žádosti je v takovém případě příslušný členský stát, který povolení k pobytu nebo vízum vydal.
27. Z předloženého správního spisu vyplývá, že žalovaný obdržel dne 14. 3. 2024 odpověď od Italské republiky, že žalobkyni byla žádost o mezinárodní ochranu zamítnuta, ale bylo jí uděleno povolení k pobytu z humanitárních důvodů s platností do 8. 9. 2023. Žalovaný proto požádal Italskou republiku o převzetí příslušnosti k posouzení žádosti žalobců o mezinárodní ochranu. Italská republika svou příslušnost uznala.
28. Žalobkyně namítla, že žalovaný nedostatečně posoudil existenci systematických nedostatků italského azylového systému a ačkoli konstatoval, že kapacity pro dublinské transfery by měly být dostatečné, není zřejmé, na základě jakých podkladů k takovému závěru dospěl. Při tomto hodnocení nevzal v úvahu zranitelné postavení žalobců. Podle žalobkyně jsou naplněna minimálně tři kritéria zranitelnosti podle čl. 21 přijímací směrnice – jedná se o nezletilé děti, osamělého rodiče s nezletilými dětmi a osobu, která byla obětí znásilnění. V této souvislosti poté žalobkyně namítla, že žalovaný nedostatečně odůvodnil nevyužití diskrečního oprávnění podle čl. 17 nařízení Dublin III, neboť jsou v případě žalobců dány okolnosti, které by mohly zakládat důvod zvláštního zřetele hodný ve smyslu tohoto ustanovení.
29. K věci krajský soud uvádí, že podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016-44, *„závěry správního orgánu o tom, zda přemístění žadatele o mezinárodní ochranu do státu primárně určeného jako stát příslušný pro posouzení jeho žádosti nebrání systémové nedostatky, pokud jde o azylové řízení nebo podmínky přijetí žadatelů v daném státě ve smyslu čl. 3 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, jež s sebou nesou pro žadatele o mezinárodní ochranu riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, musí mít oporu ve zprávách o fungování azylového systému v tomto státě, případně v dalších podkladech, které budou obsaženy ve správním spise; v opačném případě se správní orgán dopustí vady řízení dle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.“*
30. Správní orgán je tedy povinen zabývat se v rámci dublinského řízení otázkou, zda přemístění žadatele do státu primárně příslušného pro posouzení jeho žádosti nebrání systémové nedostatky azylového řízení či podmínek žadatelů v příslušném státě (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Azs 248/2014-24). Nejvyšší správní soud ve své rozhodovací praxi konstatoval také povinnost správního orgánu zabývat se v tomto řízení tím, zda je žadatel zranitelnou osobou (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2018, č. j. 6 Azs 275/2018-72).

31. Podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu se zranitelnou osobou rozumí zejména nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem nebo rodič nebo rodina se zletilým dítětem se zdravotním postižením, osoba starší 65 let, osoba se zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, těhotná žena, oběť obchodování s lidmi nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.
32. Podle čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány.
33. Členské státy mají povinnost zohlednit zvláštní situaci zranitelných osob ve vnitrostátní úpravě a posoudit, zda se jedná o žadatele se zvláštními potřebami, a to v přiměřené lhůtě poté, co byla učiněna žádost o mezinárodní ochranu (čl. 21 a násl. přijímací směrnice). Podle § 10 odst. 4 zákona o azylu „*v souvislosti s poskytnutím údajů k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany ministerstvo určí, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany je zranitelnou osobou. Jde-li o žadatele o udělení mezinárodní ochrany, který je zranitelnou osobou, ministerstvo dále určí, zda tento žadatel o udělení mezinárodní ochrany s ohledem na svou osobní situaci potřebuje podporu k uplatňování práv a plnění povinností žadatele o udělení mezinárodní ochrany podle tohoto zákona, které souvisejí s řízením o udělení mezinárodní ochrany. Ministerstvo žadateli o udělení mezinárodní ochrany, který je zranitelnou osobou, podporu rovněž poskytne, vznikne-li její potřeba až v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany.*“
34. Krajský soud přisvědčil námitce žalobkyně, že žalovaný se zranitelným postavením žalobců nijak nezabýval. O tom, že žalobci vykazují znaky zranitelnosti, podle názoru soudu není pochyb, neboť se jedná o nezletilé děti [žalobce b) a žalobce c)], včetně žalobkyně pak jde o rodiče s nezletilými dětmi. Kritéria zranitelnosti tak jsou naplněna jak z pohledu zákona o azylu, tak z pohledu unijní právní úpravy. Tyto okolnosti musely být žalovanému známy již na počátku správního řízení. Jedná se o objektivní znaky plynoucí z věku žalobců b) a c). Při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu poté žalobkyně poskytla tvrzení, podle něhož se v zemi původu stala obětí znásilnění a dále, že byla v Libyi vězněna. Z předloženého správního spisu a z jednotlivých úkonů, které žalovaný v jeho průběhu činil, nevyplývá, že by určil, že žalobci představují zranitelné osoby nebo, že by se touto otázkou jakkoliv zabýval. Otázku zranitelnosti žalovaný nezohlednil ani v odůvodnění napadeného rozhodnutí při hodnocení (ne)existence systematických nedostatků italského azylového systému. Již tato skutečnost samotná zakládá rozpor se zákonem, neboť žalovaný opomenul postup stanovený v § 10 odst. 4 zákona o azylu.
35. Nutno dodat, že otázka zranitelnosti je podle názoru soudu v této věci zásadní pro posouzení dalších otázek, které zjevně v průběhu správního řízení vyvstaly při hodnocení, zda italský azylový systém nevykazuje systematické nedostatky ve smyslu čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Soud proto shledal důvodnou také námitku, že žalovaný nedostatečně posoudil potenciální existenci systematických nedostatků italského azylového systému. Vedle opomenutí kritéria zranitelnosti žalobců k tomuto závěru krajský soud dospěl na základě důvodů shrnutých v následujících odstavcích.
36. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že Italská republika čelí zvýšenému uprchlickému tlaku, který se projevuje přetížeností některých přijímacích středisek.

Protože se ale jedná o tzv. dublinský případ, nemá podle žalovaného přímou spojitost se současným uprchlickým tlakem a kapacity pro dublinské transfery by měly být dostatečné.

37. Krajský soud přisvědčil námitce žalobkyně, že takové tvrzení nelze považovat za přezkoumatelné. Žalovaný neuvedl, odkud tato informace pochází a na základě jakého podkladu jej učinil. Ve správním spise je založena pouze jediná zpráva o zemi původu (*Informace OAMP ze dne 31. 7. 2023*), která základ pro vyslovení takového závěru neposkytuje. Naopak z této zprávy obecně vyplývá, že detailní statistiky o obsazenosti ubytovacích středisek nejsou známy (část 5.1). Není rovněž zřejmé, z čeho žalovaný vychází, pokud tvrdí, že případ žalobců nemá „přímou spojitost se současným uprchlickým tlakem“. Uvedená zpráva o zemi původu se přitom v žádné její části nijak nevyjadřuje k otázce, zda by kapacity pro dublinské transfery měly být dostatečné. Takový údaj se v *Informaci OAMP ze dne 31. 7. 2023* nenachází. Nenachází se v ní ani odkaz na zdroj, z něhož by tuto skutečnost bylo možné dovodit. Závěr žalovaného proto nemá oporu ve spisovém materiálu, což představuje vadu řízení podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
38. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí omezil na obecné konstatování, že na úrovni Evropské unie či Evropského soudu pro lidská práva nebylo vydáno žádné závazné rozhodnutí, které by deklarovalo systematické nedostatky italského azylového systému. Zároveň uvedl, že Italská republika dodržuje právní předpisy, je schopná zajistit dodržování lidských práv a ratifikovala a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách. Přestože se jedná o nesporné skutečnosti, které nepřímo vyplývají i z *Informace OAMP*, a není tedy důvod o nich pochybovat, z hlediska povinnosti žalovaného zabývat se možnou existencí systematických nedostatků azylového řízení či podmínek přijetí žadatelů se jedná o tvrzení nedostatečné.
39. Jak totiž soud předznamenal v předchozích odstavcích, dostupnost ubytovacích kapacit je v nynější věci zásadní především z důvodu, že žalobkyně žádá o mezinárodní ochranu se svými nezletilými dětmi (a jedná se tak o zranitelné osoby). O tom, že v italských uprchlických zařízeních mohou být v důsledku přetíženosti ubytovací kapacity nedostatečné podmínky, hovoří také *Informace OAMP* (část 5.2). S přihlédnutím k této okolnosti je tedy třeba učinit hodnocení, zda (ne)jsou naplněny důvody pro postup podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Jinými slovy, soud zásadně nepochybnuje, že ubytovací kapacity pro navrácené žadatele podle nařízení Dublin III mohou být dostatečné. Je ovšem nezbytné, aby žalovaný tento závěr opřel o relevantní zprávu o zemi původu (je-li jediná použitá zpráva v tomto závěru rozporná), a to právě s přihlédnutím k tomu, že ubytována nebude pouze žalobkyně jakožto zletilá osoba, ale také její nezletilé děti.
40. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný také konstatoval, že si je vědom dohody mezi Italskou republikou a Albánií ohledně transferu žadatelů o mezinárodní ochranu na albánské území. Dohoda se má týkat cizinců pocházejících ze zemí původu, které Itálie označila za bezpečné země původu.
41. Skutečnost, že tato centra podle žalovaného dosud nebyla otevřena, podle názoru soudu není rozhodná. Z napadeného rozhodnutí ani ze zprávy o zemi původu není zřejmé, zda je Nigérie mezi tyto bezpečné země rovněž zařazena. Lze však předpokládat, že ano, vzhledem k tomu, že žalovaný tuto dohodu sám od sebe ve svém rozhodnutí zmínil. V takovém případě je ovšem nezbytné, aby podklady pro vydání rozhodnutí zohledňovaly možnost, že žalobci budou do těchto středisek pro zrychlené azylové řízení v Albánii

přesunutí. Hodnocení existence systematických nedostatků se proto musí opírat i o informace o podmínkách panujících v těchto uprchlických zařízeních, pokud žalobkyně se svými nezletilými dětmi může být do některého z těchto zařízení umístěna. Žalovaný tedy nejprve vyjasní otázku, zda žalobci mohou být (či budou) do těchto středisek pro zrychlená azylová řízení přemístěni. Pokud dospěje k závěru, že ano, zjistí, zda střediska mají dostatečné ubytovací kapacity a zda podmínky v daných zařízeních umožňují přemístění žalobců s ohledem na jejich zranitelnost.

42. Žalobkyně také namítla, že žalovaný nedostatečně odůvodnil nevyužití diskreční pravomoci podle čl. 17 nařízení Dublin III.
43. Podle čl. 17 nařízení Dublin III se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný.
44. Nejvyšší správní soud k tomuto oprávnění členského státu konstatoval v rozsudku ze dne 1. 2. 2024, č. j. 6 Azs 331/2023-40, že *„[d]iskreční oprávnění představuje právo členského státu, aby podle vlastního uvážení rozhodl o žádosti žadatele, aniž je k tomu příslušný. S ohledem na dosažení účelu řízení o mezinárodní ochraně totiž mohou nastat situace, ve kterých by postup podle kritérií pro určení státu příslušného k posouzení žádosti nevedl k realizaci smyslu řízení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. ledna 2017 č. j. 2 Azs 222/2016-24). Jedná se tedy o výjimku ze závazných pravidel pro určení příslušnosti a je na rozhodujících orgánech členského státu, zda tento procesní postup zvolí. Nejedná se o oprávnění žadatele, aby byla jeho žádost projednávána ve státě, ve kterém o mezinárodní ochranu požádal, ale o oprávnění členského státu ponechat žadatele ve své jurisdikci (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. července 2016 č. j. 9 Azs 118/2016-36, nebo rozsudek téhož soudu 26. května 2016 č. j. 2 Azs 113/2016-26). Využití či nevyužití diskrečního oprávnění členského státu se však přímo promítá do práv žadatele o mezinárodní ochranu, protože je na něm závislé, který členský stát o žádosti žadatele rozhodne, a tedy ve kterém členském státě se žadatel bude účastnit řízení.“*
45. V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud dále vyložil, že správní soudy při přezkumu správního rozhodnutí vydaného na základě správního uvážení (včetně rozhodnutí o neaplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III) zkoumají pouze to, zda správní orgán nepřekročil meze správního uvážení nebo zda toto uvážení nezneužil. Úvahu o tom, zda případně neuplatnit diskreční oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III, je přitom správní orgán povinen učinit a ve svém rozhodnutí přezkoumatelným způsobem projevit tehdy, vyjdou-li v řízení najevo takové okolnosti, z nichž je patrné, že uvedené úvahy je v konkrétním případě třeba (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2023, č. j. 4 Azs 178/2023-30).
46. Při odhlédnutí od závěrů, které soud učinil ve vztahu ke zranitelnosti žalobců a k posouzení systematických nedostatků italského azylového řízení, lze posoudit odůvodnění žalovaného v části, ve které vysvětluje důvody nevyužití oprávnění dle čl. 17 nařízení Dublin III, jako dostatečné. Žalovaný se zabýval zdravotním stavem žalobkyně, situací syna, který byl ve škole šikanovaný, či obecnými podmínkami v ubytovacích zařízeních (pakliže by měly dostatečné kapacity). Nicméně protože soud shledal postup žalovaného ve správním řízení nezákonným, a to především z důvodu opomenutí kritéria zranitelnosti žalobců, trpí ze stejného důvodu vadami odůvodnění napadeného rozhodnutí i v této části. V řízení vyšly najevo takové okolnosti, které by eventuálně mohly využití diskrečního

oprávnění zakládat (zranitelnost žalobců, možný nedostatek ubytovacích kapacit, a to v jak v uprchlických zařízeních na italském území, tak na albánském území). Žalovaný tedy vezme v dalším řízení v úvahu i tyto okolnosti při aplikaci správního uvážení ve vztahu k čl. 17 nařízení Dublin III.

47. Protože soud žalobě vyhověl, nepovažoval již za nezbytné provedení důkazu novinovými články, na které žalobkyně odkázala v žalobě, a které se vyjadřovaly převážně k podmínkám v italských uprchlických zařízeních. Žalobkyně však může tyto důkazy uplatnit v dalším řízení před žalovaným.

IV. Závěr a náklady řízení

48. Krajský soud z výše uvedených důvodů zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s.).
49. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalobcům, kterým by jinak jakožto úspěšným účastníkům řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 30. srpna 2024

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
samosoudkyně

